

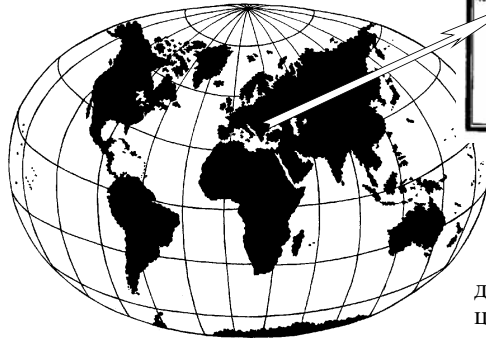
«ГАННІБАЛ БІЛЯ ВОРИТ» І ВИБОРИ...

Змінити на краще ситуацію в Україні українські вибори неспроможні. «Дослідне» підтвердження цієї тези демонструють майже три десятиліття найновішої української історії з їх численними й завжди «доленосними» виборчими кампаніями, теоретичне ж пояснення феномену ми надамо в другій половині тексту (див. наступне число «Універсуму»). ... Натомість нинішній виборчий процес цілком здатний погіршити ситуацію, а за поточних умов можна вести мову навіть про фатальне, «несумісне з життям» її погіршення.

Автор пригадує переддень Першого Майдану, коли знахабнілі московські «технологи» Януковича, спілкуючись драйв у передчутті «неминучого» тріумфу свого протеже, відверто казали з екранів телевізорів українцям, як вони до них ставляться та ким вважають... Нині, по двох нібито переможних народних революціях складається враження, ніби вітчизняні пошукачі найвищого фотелю запозичили – і то майже всуціль! – ставлення тих одіозних «технологів» до українського «лохторату». Бо у цій виборчій кампанії зникли геть усі межі між правдою й неправдою, добром і злом, етичним і принципово неприпустимим... Втім, чому дивуватися? Після вочевидь протиправного усунення з виборчого поля М. Саакашвілі – за безперешкодної присутності в ньому персонажів, накачаних московським баблом, заляпаних кров'ю Небесної Сотні, ушлякених «відвертими фотосесіями» з сепаратистами – шабаш сил Зла став неминучим.

Виникає сливе непереборне бажання усунутися від цього токсичного український політикуму з його дійовими особами та поринути в суто аполітичні клопоти й переживання, але... На заваді стає спогад про певні історичні події, століття відзначення яких випало саме на ті дні, коли автор почав писати цей текст. Маю на увазі «успішне» повстання української Директорії проти авторитарного режиму гетьмана П. Скоропадського.

Цей режим не влаштував дуже багатьох людей, і то цілком заслужено. По-перше, визначення його як німецької маріонетки не сильно розминається з істиною – «гетьманат» справді тримався на німецьких багнетах і слухняно виконував забаганки офіційного Берліна, на четвертому році світової війни не схильного бавитися з ук-

раїнцями в демократію. По-друге, він брутально розтопав соціалістичні принципи, у своїй політиці відверто орієнтувався на аристократію та заможні класи. По-третє, апарат режиму був просякнутий українофобами, які не приховували свого ворожого ставлення до української ідеї та палко прагнули за першої-ліпшої нагоди «перестать ламать камедію незалежності».

На селі німці разом із гетьманцями розправлялися з повсталими селянами й брутально забирали в них потрібне Німеччині продовольство. В гетьманській ставці точилися переговори з білогвардійцями та іншими ворожими Україні чинниками. В київських ресторанах і на сторінках преси вирував «руській мір», чия символіка, лексика, цінності стрімко поверталися в обіг... «Українська держава» нагадувала вцілілий фрагмент Російської імперії, яка, сконавши в своїх столицях, саме тут, «в Малоросії», зберіглася при житті й доброму здоров'ю.

На цьому похмурому тлі мало хто звертав увагу на інші важливі обставини. Кордони країни укріпилися, вона здобула часткове міжнародне визнання й навіть більшовики після червеної угоди з гетьманом перестали відкрито зазіхати на її цілісність. Нова влада повела активну політику на приєднання до України Криму, Дону, Кубані й, попри об'єктивні перешкоди, професійно взялася до формування національного війська. В економіці намітилися ознаки відновлення й пожвавлення – так, прийнявши в квітні державу з цілком розваленою фінансовою системою, уряд вже наступного року готувався затвердити бездефіцитний бюджет. «Тотальну україніза-

цію» (не раз поверхневу й радше формальну) було призупинено, натомість масово відкривалися українські школи, гімназії, видавництва, культурні установи; створено два нових університети й засновано національну Академію Наук.

Усього цього воліли не помічати діячі з середовища скинутої Центральної Ради. Їм не спало на думку порівняти результати гетьманського урядування з власними, радше негативними «досягненнями» на чолі УНР. Вони бачили в особі Скоропадського лише зрадника їхніх ідеалів і задля його усунення готові були співпрацювати (й співпрацювали, навіть після жажливого муравйовського погрому!) з «класово близькими» їм більшовиками. Повстання виявилось успішним і Директорія опанувала Київ аж на два місяці, після чого, викинувши з української столиці червоними «союзниками» й зусібч оточена ворожими їй силами, опинилася в «трикутнику смерті».

Кажуть, що поради легко давати на відстані, та все ж спробуємо проаналізувати ситуацію. Для нації в протистоянні зі смертельно ворожими їй чинниками найвищою метою має бути створення/збереження своєї держави, а в справі державотворення консерватор, поміщик і «русофіл» Скоропадський явно виявився більш успішним, ніж українофіли/соціалісти з Центральної Ради. Отже, національний інтерес полягав у тому, щоб верховну владу в країні здійснював, попри всі свої негативи, таки гетьманський режим а партії, представлені в Раді... Їм залишалася інша, теж важлива місія: організувати потужний тиск на режим «зсередини» (через власних представників у законодавчій та виконавчій владі, партійну діяльність, пресу, масові акції тощо) з метою роботи його щодалі більш національним та більш соціалістичним.

Це не був ідеальний (з погляду середовища УЦР) варіант розвитку по-

дій, але найкращий з можливих. На цьому шляху, як показує практика, можна дуже багато чого досягти. Історія ХХ ст. рясніє прикладами того, що найкращими реалізаторами цієї або іншої ідеї (національної, соціальної, ліберальної абощо) виявлялися зовсім не ті політичні сили, які позиціонували себе носіями цієї ідеї. Хоча для багатьох українських політиків така логіка є цілком чужою, бо оволодіння владою з її запаморочливими «можливостями» в усі часи становило для них головну мету. Знов і знов вони демонструють відданість цій меті навіть у хвилину смертельної небезпеки, а щирю готовність до єднання виявляють хіба за п'ять хвилин до розстрілу...

І тут неможливо не бачити очевидної аналогії з сьогоднішнім днем! Сучасна українська влада теж не подобається дуже багатьом і дуже багатьом «дістала». Не розслідувано злочини Майдану; сановні сепаратисти зухвало бенкетують в елітних київських ресторанах; неприховані колаборанти є впливовими особами при грошах та посадах. Влада залишається комітетом зі сприяння олігархічним кланам, а медійний простір сливе цілковито опанований ворожою пропагандою. В більшості структур не видно жодних реформ, там пишним цвітом бувають найгірші традиції «домайдан-

ної» доби. Життя мільйонів простих українців є тяжким до безпросвітності, набирає силу еміграційна хвиля, а що вже казати про війну на Сході, якій не видно кінця-краю і яка сливе щодня потребує дедалі нових людських жертв...

Ця картина мало відповідає очікуванням Революції Гідності, та все ж спробуємо подивитися на неї не так односторонньо. Економіка України таки зростає. *Якість* цього зростання викликає безліч критичних зауважень (переважно сировинний експорт, величезний обсяг «тіньових» обладунків, сливе наркотична залежність від зовнішніх запозичень...), воно є надто повільним та ще далеко не для всіх *відчутним*, але *побачити* його ознаки вже може кожний. Саме продовження й прискорення безупинного зростання є нині потребою число один для України, яка продовжує балансувати на вкрай низькому рівні національного добробуту, здатному обнулити будь-які наймудріші й найщиріші реформаторські зусилля.

І тут годі не згадати, що успішна передача *естафети зростання* від одного уряду до іншого є тією операцією, якої українська владна верхівка досі не спромоглася освоїти. Нові команди приходять під «революційними» гаслами повного розриву з практиками своїх попередників, що на ділі означає черговий перерозподіл «потоків» та сфер впливу, який вибиває господарку з колії, відтак певний час країна не в змозі оговтатися; при тому *механізми* створення та розподілу національного багатства не зазнають істотного вдосконалення. Враховуючи все це мусимо визнати, що обмежено-інноваційному, наразі здатному забезпечити лише помірне зростання урядові В. Гройсмана (а відтак і політичному заплілу цього уряду) сьогодні не існує кращої альтернативи, натомість будь-яка технологія його заміни передбачає небезпечні маневри вітчизняної економіки на мілководді слабозрозвиненості й масового зубожіння.

Проте поточна ситуація вагітна ще більшою, ще грізнішою небезпекою. Смертельний ворог стоїть на порозі українського дому, марячи не просто перемогти нас, а остаточно розв'язати для себе «українське питання». Цей ворог, на превеликий жаль, переважає нас ресурсним потенціалом і, особливо, стратегічним характером свого мислення. Втративши надію розбити українців у відкритому бою, він зробив ставку на розрив України зсередини, за допомогою самих українців. Вітчизняний політикум насичений явними й

прихованими агентами цього ворога, частина яких може зовні виглядати проукраїнськими діячами, проголошувати до часу «правильні» гасла та робити жести, розраховані на здобуття прихильності патріотичного загалу. Як тут не помилитися своїм власним, «вільним й демократичним» вибором і не відкрити агресорові шлях до найвищих кабінетів державної влади?

Надійний критерій лише один: є речі, які чекістський режим та його одіозний лідер *принципово не спроможні* прощати, і є люди, які своїми вчинками переступили межу кремлівського непростення. Взяти хоча б... чинного президента України. За жодні можливі «подарунки» Москва не пробачить йому ні рішучої відмови від припинення національного опору, ні Томосу для УПЦ, ні привселюдного й переконливого «опускання» ВВП (не раз гарною англійською мовою, в присутності світових лідерів), ні зрештою того, що в деяких ситуаціях він принаймні на оперативному рівні перегравав підполковника КГБ та змусив його діяти в рамках власного сценарію... Так само пройшли свій «Рубікон» неповернення до співпраці з Кремлем та Луб'янкою й інші очільники нинішньої української влади. Попри свої недоліки ці люди є достатньо розумними, аби усвідомлювати неможливість досягти безпечної для них угоди з гебнею. На жаль, в жодному з опозиційних чинній владі тафборів ми майже не бачимо схожих постатей.

З повищого напрашується висновок, який авторові цих рядків дався з великим трудом і який багатьом може видатися черговим пропагандистським вивертом, але... На виборах, які нас очікують краще голосувати за діючого Президента України та його команду. Більш порядні й чесні з-поміж кандидатів мають погодитися з цим висновком і відповідно до нього скоринувати свої дії та амбіції. Такий вчинок не відповідає очікуванням реформ чи якісних змін на краще, але відповідає стратегії виживання нації в екстремальних умовах. Ми, звісно, не хочемо лише виживати, нам набридло просто виживати, втрачаючи покоління українців у принизливій щоденній метушні задля простого підтримання свого земного буття. Але в сучасній Україні вихід з цього зачарованого кола неможливо здійснити через двері борчих дільниць. Де в такому разі слід шукати цей вихід ми спробуємо розібратися окремо.

Володимир ВІТКОВСЬКИЙ

(Закінчення в наступному числі)

